

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 31

Interesat në Sipërmarrjet e Përbashkëta

Objekti

- 1 Ky standard do të zbatohet në kontabilizimin e interesave në sipërmarrjet e përbashkëta dhe në raportimin e aktiveve, pasiveve, të ardhurave dhe shpenzimeve të përbashkëta në pasqyrat financiare të sipërmarrësit dhe investitorit, pavarësisht nga struktura apo nga forma nën të cilën vepron aktiviteti i sipërmarrjes së përbashkët. Megjithatë nuk do të zbatohet në rastet e njëjësive ekonomike të bashkëkontrolluara për interesat e sipërmarrësit të zotëruara nga:
- organizatat kapitale sipërmarrëse, ose
 - fondet e përbashkëta, njësitë e besimit dhe njësi ekonomike të ngjashme, duke përfshirë këtu fondet e sigurimeve të lidhura me investimin.
- të cilat në momentin e njohjes fillestare janë përcaktuar si me vlerën e drejtë në fitim ose humbje, ose janë klasifikuar si të mbajtura për tregtim dhe kontabilizuar në përputhje me SNK 39 *Instrumentat Financiarë*.
- Njohja dhe matja.* Këto investime do të maten me vlerën e drejtë në përputhje me SNK 39, me njohjen e ndryshimeve në vlerën e drejtë në fitimin ose humbjen në periudhën e ndodhjes së ndryshimit.
- 2 Një sipërmarrës që ka një interes në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar përjashtohet nga paragrafet 30 (konsolidimi proporcional) dhe 38 (metoda e kapitalit neto) kur ai plotëson kërkesat që vijnë:
- interesi klasifikohet si i mbajtur për shitje në përputhje me SNRF 5 *Aktive Afatgjata të Mbajtura për Shitje dhe Operacionet jo të Vijueshme*;
 - kur është i zbatueshëm përjashtimi i paragrafit 10 të SNK 27 *Pasqyrat Financiare të Konsoliduara dhe Individuale* që lejon që një shoqëri mëmë e cila ka gjithashtu një interes në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar të mos paraqesë pasqyra financiare të konsoliduara, ose
 - kur zbatohen të gjitha sa vijojnë:
 - sipërmarrësi është një filial i zotëruar plotësisht, ose është filial i zotëruar pjesërisht i një tjetër njësie ekonomike dhe pronarët e së cilës, duke përfshirë edhe ata me të drejtë vote të përcaktuar ndryshe, janë vënë në dijeni, dhe nuk kanë kundërshtim që sipërmarrësi të mos zbatojë konsolidimin proporcional ose metodën e kapitalit neto.
 - instrumentat e borxhit ose të kapitalit neto të sipërmarrësit nuk tregtohen në një treg publik (një treg burse vendas ose i huaj ose një treg mbi banak, duke përfshirë tregjet lokale dhe rajonale);
 - sipërmarrësi nuk deklaron dhe as nuk është në proces deklarimi të pasqyrave financiare të tij në një komision të letrave me vlerë ose organizata të tjera rregullatore, për qëllime të emetimit të ndonjë lloji instrumenti në një treg publik; dhe
 - shoqëria mëmë përfundimtare ose ndërmjetëse e sipërmarrësit përgtit pasqyra financiare të konsoliduara të disponueshme për përdorim publik të cilat janë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Përkufizime

- 3 Në këtë Standard termat e mëposhtme janë përdorur me këto kuptime të veçanta:
- Kontrolli* është fuqia për të drejtuar politikat financiare dhe operacionale të një aktiviteti ekonomik me qëllim për të marrë përfitime prej tij.
- Metoda e kapitalit neto* është një metodë kontabilizimi nëpërmjet të cilës një interes në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar regjistrohet fillimisht me kosto dhe rregullohet më pas për ndryshimet e pas-blerjes në pjesën e aktiveve neto të sipërmarrësit në njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar. Fitimi ose humbja e sipërmarrësit përfshin pjesën e sipërmarrësit në fitimin ose humbjen e njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar.

Një investitor në një sipërmarrje të përbashkët është një pjesëmarrës në një sipërmarrje të përbashkët që nuk zotëron kontroll të përbashkët mbi sipërmarrjen e përbashkët.

Kontrolli i përbashkët është marrëveshja kontraktuale për të ndarë kontrollin mbi një aktivitet ekonomik, dhe ekziston vetëm atëherë kur për marrjen e vendimeve strategjike financiare dhe operacione në lidhje me aktivitetin kërkohet miratimi unanim i palëve që ndajnë kontrollin (sipërmarrësit).

Një sipërmarrje e përbashkët është një marrëveshje kontraktuale nëpërmjet të cilës dy ose më shumë palë ndërmarrin një aktivitet ekonomik që është subjekt i kontrollit të përbashkët.

Konsolidimi proporcional është një metodë kontabilizimi nëpërmjet së cilës pjesa e një sipërmarrësi në secilën prej aktiveve, pasiveve, të ardhurave dhe shpenzimeve të një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar bashkohet rresht për rresht me zëra të ngjashëm në pasqyrat financiare të sipërmarrësit ose raportohen në zëra të veçanta në pasqyrat financiare të sipërmarrësit.

Pasqyrat financiare individuale janë ato që prezantohen nga një shoqëri mëmë, një investitor në një pjesëmarrje ose një sipërmarrës në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar, në të cilat investimet janë kontabilizuar mbi bazën e interesave direkte të kapitalit neto dhe jo mbi bazën e rezultateve të raportuara dhe të aktiveve neto të të investuarve.

Influencë e ndjeshme është fuqia për të marrë pjesë në vendimet e politikave financiare dhe operacionale të një aktiviteti ekonomik, por nuk është kontroll ose kontroll i përbashkët mbi këto politika.

Një sipërmarrës është një pjesëmarrës në një sipërmarrje të përbashkët dhe zotëron kontroll të përbashkët mbi sipërmarrjen e përbashkët.

- 4 Pasqyrat financiare në të cilat zbatohet konsolidimi proporcional ose metoda e kapitalit neto, nuk janë as pasqyra financiare individuale, dhe as pasqyra financiare të një njësie ekonomike që nuk ka interesa të një filiali, një pjesëmarrësi apo një sipërmarrësi në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar.
- 5 Pasqyrat financiare individuale janë ato që paraqiten përveç pasqyrave financiare të konsoliduara, pasqyrave financiare në të cilën investimet kontabilizohen duke përdorur metodën e kapitalit neto dhe pasqyrave financiare në të cilat interesat e sipërmarrësit janë konsoliduar proporcionalisht. Pasqyrat financiare individuale nuk nevojitet që t'u bashkangjiten, ose të shoqërojnë këto pasqyra financiare.
- 6 Njësitë ekonomike të cilat, në përputhje me paragrafin 10 të SNK 27 përjashtohen nga konsolidimi, me paragrafin 13(c) i SNK 28 *Investime në Pjesëmarrje*, përjashtohen nga zbatimi i metodës së kapitalit neto, apo me paragrafin 2 i këtij Standardi, përjashtohen nga zbatimi i konsolidimit proporcional apo nga metoda e kapitalit neto, mund të paraqesin pasqyrat financiare individuale si të vetmet pasqyra financiare të tyre.

Format e sipërmarrjeve të përbashkëta

- 7 Sipërmarrjet e përbashkëta marrin forma dhe struktura të ndryshme. Standardi identifikon tre lloje gjerësisht të njohura - operacione të bashkëkontrolluara, aktive të bashkëkontrolluara si dhe njësi ekonomike të bashkëkontrolluara- të cilat përgjithësisht përshkruhen si sipërmarrje të përbashkëta dhe plotësojnë përkufizimin e sipërmarrjeve të përbashkëta. Karakteristikat e mëposhtme janë të përgjithshme për të gjitha llojet e sipërmarrjeve të përbashkëta:
 - (a) dy ose më shumë sipërmarrës janë lidhur sipas një marrëveshjeje kontraktuale; dhe
 - (b) marrëveshja kontraktuale vendos një kontroll të përbashkët.

Kontrolli i përbashkët

- 8 Një kontroll i përbashkët mund të ndalohet në rastet kur një i investuar është në një situatë riorganizimi ligjor ose në falimentim, ose operon nën kufizime të rrepta afatgjata të aftësisë për të transferuar fonde te një sipërmarrës. Në rast se një kontroll i përbashkët do të vazhdojë, këto raste në vetvehte nuk janë të mjaftueshme për të justifikuar një moskontabilizim për sipërmarrje të përbashkëta në përputhje me këtë Standard.

Marrëveshja kontraktuale

- 9 Ekzistenca e një marrëveshjeje kontraktuale dallon interesat që përfshijnë kontrollin e përbashkët prej investimeve në pjesëmarrje, në të cilat investitori ka një influencë të ndjeshme (shiko SNK 28). Aktivitetet për të cilat nuk ka marrëveshje kontraktuale për të krijuar një sipërmarrje të përbashkët nuk janë sipërmarrje të përbashkëta për qëllimet e këtij Standardi.

- 10 Marrëveshja kontraktuale mund të dokumentohet në mënyra të ndryshme psh nga një kontratë midis sipërmarrësve ose nga protokollet e diskutimeve midis sipërmarrësve. Ka raste kur marrëveshja përfshihet në nene ose rregullime të tjera ligjore të një sipërmarrjeje të përbashkët. Cilado qoftë forma e saj, marrëveshja kontraktuale është përgjithësisht e shkruar dhe rregullon çështje të tilla si më poshtë:
- aktivitetin, kohëzgjatjen dhe raportimin e detyrimeve të një sipërmarrjeje të përbashkët;
 - emërimin e bordit të drejtorëve ose të organizmit drejtues ekuivalent të një sipërmarrjeje të përbashkët dhe të drejtat e votës të sipërmarrësve;
 - kontributet e kapitalit të sipërmarrësve; dhe
 - ndarjen sipas sipërmarrësve të prodhimit, të ardhurave, shpenzimeve ose rezultateve të sipërmarrjes së përbashkët.
- 11 Marrëveshja kontraktuale krijon kontrollin e përbashkët mbi një sipërmarrje të përbashkët. Një kërkesë e tillë siguron që asnjë sipërmarrës individual të mos jetë në pozitë të kontrollit të njëanshëm të aktivitetit.
- 12 Marrëveshja kontraktuale mund të identifikojë një sipërmarrës si operator ose drejtues të sipërmarrjes së përbashkët. Operatori nuk e kontrollon sipërmarrjen e përbashkët por vepron sipas politikave financiare dhe operative për të cilat është rënë dakord nga sipërmarrësit në përputhje me marrëveshjen kontraktuale dhe që i janë deleguar operatorit. Nëqoftëse operatori ka fuqinë që të qeverisë politikën financiare dhe operative të aktivitetit ekonomik, ai e kontrollon sipërmarrjen dhe sipërmarrja është një filial i operatorit dhe jo një sipërmarrje e përbashkët.

Operacione të bashkëkontrolluara

- 13 Veprimtaria e disa prej sipërmarrjeve të përbashkëta përfshin përdorimin e aktiveve ose burimeve të tjera të sipërmarrësve në vend të krijimit të një korporate, ortakërie apo njësie tjetër ekonomike, ose një strukture financiare që është e ndarë nga vetë sipërmarrësit. Secili prej sipërmarrësve përdor aktivet e veta afatgjata se dhe mbart inventarët e veta. Ai gjithashtu krijon shpenzimet dhe pasivet e veta dhe zhvillon financën e vet, të cilat përfaqësojnë edhe detyrimet e tij. Aktivitetet e sipërmarrjes së përbashkët mund të kryhen nga punonjësit e sipërmarrësit krahas aktiviteteve të ngjashme të sipërmarrësit. Marrëveshja e sipërmarrjes së përbashkët zakonisht jep një mënyrë sipas të cilës ndahen midis sipërmarrësve të ardhurat nga shitja e një produkti të përbashkët apo e ndonjë shpenzimi të kryer në mënyrë të përbashkët.
- 14 Një shembull i operacioneve të bashkëkontrolluara është atëherë kur dy ose më shumë sipërmarrës bashkojnë operacionet e tyre, burimet dhe njohuritë për të prodhuar, bëjnë marketingun dhe shpërndarjen bashkarisht të një produkti të veçantë si psh një aeroplan. Pjesë të ndryshme të procesit të prodhimit kryhen nga secili prej sipërmarrësve. Çdo sipërmarrës mbart kostot e veta dhe merr një pjesë të të ardhurave nga shitja e aeroplanit; pjesë të cilat përcaktohen në përputhje me marrëveshjen kontraktuale.
- 15 **Në raport me interesat e tij në operacionet e bashkëkontrolluara, një sipërmarrës duhet të njohë në pasqyrat e tij financiare:**
- aktivet që kontrollon dhe pasivet që ai krijon; dhe**
 - shpenzimet që ai kryen dhe pjesën e vet të të ardhurave që ai fiton nga shitja e mallrave, produkteve ose shërbimeve të pjesëmarrjes së përbashkët.**
- 16 Për arsye se aktivet, pasivet, të ardhurat dhe shpenzimet njihen në pasqyrat financiare të sipërmarrësit, nuk kërkohet të bëhen rregullime apo procedura të tjera të konsolidimit në lidhje me këto zëra në momentin kur sipërmarrësi paraqet pasqyrat financiare të konsoliduara.
- 17 Mundet të mos kërkohet që të bëhen regjistrime kontabël të ndara për vetë sipërmarrjen e përbashkët dhe mundet të mos përgatiten pasqyra financiare për sipërmarrjen e përbashkët. Megjithatë, sipërmarrësit mundet të përgatisin llogaritë e drejtimit në mënyrë që ata të mund të vlerësojnë performancën e sipërmarrjes së përbashkët.

Aktive të bashkëkontrolluara

- 18 Disa sipërmarrje të përbashkëta përfshijnë kontrollin e përbashkët dhe shpesh pronësinë e përbashkët, nga sipërmarrësit të një apo më shumë aktiveve të kontribuara në të, ose të blera dhe të dedikuara për qëllimin e funksionimit të sipërmarrjeve të përbashkët. Aktivet përdoren me qëllim sigurimin e përfitimit për sipërmarrësit. Secili sipërmarrës mund të marrë një pjesë të prodhimit të realizuar prej këtyre aktiveve si dhe mund të përballojë një pjesë të rënë dakord të shpenzimeve të krijuara.

- 19 Këto sipërmarrje nuk përfshijnë krijimin e një korporate, ortakërie apo njësie tjetër ekonomike, ose të një strukturë financiare që është e ndarë nga vetë sipërmarrësit. Secili sipërmarrës ka kontroll mbi pjesën e vet të përfitimeve të ardhshme ekonomike nëpërmjet pjesës së tij mbi aktivin e bashkëkontrolluar.
- 20 Shumë aktivitete në industritë e naftës, gazit dhe nxjerrjes së mineraleve përfshijnë aktive të bashkëkontrolluara. Për shembull, një numër kompanish të prodhimit të naftës mundet që të kontrollojnë dhe operojnë bashkarisht një tubacion naftë. Secili prej sipërmarrësve e përdor tubacionin për të transportuar produktin e tij dhe në këmbim të saj përballon një pjesë të shpenzimeve operative të tubacionit për të cilën është rënë dakort. Një shembull tjetër i një aktivi të bashkëkontrolluar është rasti kur dy njësi ekonomike kontrollojnë bashkarisht një pronë, ku secili merr pjesën e rënë dakort të qerasë dhe gjithashtu përballon një pjesë të shpenzimeve.
- 21 **Në raport me interesat e tij në aktivet e bashkëkontrolluara, një sipërmarrës duhet të njohë në pasqyrat e tij financiare**¶:
- (a) pjesën e vet të aktiveve të bashkëkontrolluara, të klasifikuara në përputhje me natyrën e aktivit;
 - (b) çdo pasiv të krijuar prej tij;
 - (c) pjesën e vet të ndonjë detyrimi që është krijuar bashkarisht me sipërmarrësit e tjerë në lidhje me sipërmarrjen e përbashkët;
 - (d) çdo të ardhur nga shitja ose përdorimi i pjesës së vet të produktit të krijuar nga sipërmarrja e përbashkët, së bashku me pjesën e vet të çdo shpenzimi të kryer nga sipërmarrja e përbashkët; dhe
 - (e) çdo shpenzim që ai ka kryer në lidhje me interesat e veta në sipërmarrjen e përbashkët.
- 22 Na raport të interesave të tij në aktivet e bashkëkontrolluara, çdo sipërmarrës përfshin në regjistrimet e tij kontabël dhe njeh në pasqyrat e tij financiare:
- (a) pjesën e vet të aktiveve të bashkëkontrolluara, të klasifikuar në përputhje me natyrën e aktivit dhe jo si një investim. Për shembull, një pjesë e tubacionit të naftës që bashkëkontrollohet do të klasifikohet si aktiv afatgjatë material.
 - (b) çdo detyrim të krijuar prej tij, për shembull ato që janë krijuar për të financuar pjesën e vet të aktiveve.
 - (c) pjesën e vet të ndonjë detyrimi që është krijuar bashkarisht me sipërmarrësit e tjerë në lidhje me sipërmarrjen e përbashkët
 - (d) çdo të ardhur nga shitja ose përdorimi i pjesës së vet të produktit të krijuar nga sipërmarrja e përbashkët, së bashku me pjesën e vet të çdo shpenzimi të kryer nga sipërmarrja e përbashkët
 - (e) çdo shpenzim që ai ka kryer në lidhje me interesat e veta në sipërmarrjen e përbashkët, për shembull ato që lidhen me financimin e interesave të sipërmarrësit në aktivet dhe në shitjen e pjesës së tij të produktit.

Për arsye se aktivet, pasivet, të ardhurat dhe shpenzimet njihen në pasqyrat financiare të sipërmarrësit, nuk kërkohet të bëhen rregullime apo procedura të tjera të konsolidimit në lidhje me këto zëra në momentin kur sipërmarrësi paraqet pasqyrat financiare të konsoliduara.

- 23 Trajtimi i aktiveve të bashkëkontrolluara reflekton përmbajtjen dhe realitetin ekonomik dhe përgjithësisht formën ligjore të sipërmarrjeve të përbashkëta. Regjistrime kontabël të ndara për sipërmarrjen e përbashkët mundet të kufizohen vetëm për ato shpenzime të kryera bashkërisht nga sipërmarrësit dhe përfundimisht të përballuara nga sipërmarrësit sipas ndarjes së rënë dakort. Pasqyrat financiare mundet të mos përgatiten për sipërmarrjet e përbashkëta, megjithëse sipërmarrësit mund të përgatisin llogaritë e drejtimit në mënyrë që të mund të vlerësojnë përormancën e sipërmarrjes së përbashkët.

Njësitë ekonomike të bashkëkontrolluara

- 24 Një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar është një sipërmarrje e përbashkët e cila përfshin krijimin e një korporate, ortakërie ose një njësie tjetër ekonomike në të cilën secili prej sipërmarrësve ka një interes. Njësi ekonomike vepron në të njëjtën mënyrë si edhe njësitë e tjera ekonomike, përveçse rastit kur një marrëveshje kontraktuale midis sipërmarrësve vendos një kontroll të përbashkët mbi aktivitetin ekonomik të njësisë.
- 25 Një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar kontrollon aktivet e sipërmarrjes së përbashkët, krijon pasive dhe shpenzime dhe fiton të ardhura. Ajo mund të hyjë në kontrata në emër të vet dhe të krijojë financat për

qëllimet të aktivitetit të sipërmarrjes së përbashkët. Çdo sipërmarrës ka të drejtë që të ketë një pjesë të fitimeve të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar, megjithëse disa njësi të kontrolluara bashkërisht përfshijnë gjithashtu edhe një ndarje të produktit të sipërmarrjes së përbashkët.

- 26 Një shembull i zakonshëm i një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar është rasti kur dy njësi ekonomike bashkojnë aktivitetet e tyre në një linjë të veçantë të biznesit duke transferuar aktivet dhe detyrimet përkatës tek njësia ekonomike e bashkëkontrolluar. Një shembull tjetër është rasti kur një njësi ekonomike nis një biznes në një vend të huaj në bashkëpunim me qeverinë ose ndonjë agjensi tjetër në atë vend, duke ngritur një njësi ekonomike individuale e cila bashkëkontrollohet nga njësia ekonomike dhe nga qeveria apo agjensia.
- 27 Pjesa më e madhe e njësisë ekonomike të bashkëkontrolluara janë në përmbajtje të ngjashme me ato sipërmarrje të përbashkëta që përcaktohen si operacione të bashkëkontrolluara ose aktive të bashkëkontrolluara. Për shembull, sipërmarrësit mund të transferojnë një aktiv të bashkëkontrolluar, të tillë si psh një tubacion naftë, tek një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar, për qëllime tatimore ose për arsye të tjera. Në mënyrë të ngjashme, sipërmarrësit mund të kontribuojnë në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar aktive të cilat do të përdoren bashkarisht. Disa prej operacioneve të bashkëkontrolluara përfshijnë gjithashtu krijimin e një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar për të vepruar me aspekte të veçanta të aktivitetit, si për shembull, dizenjimin, marketingun, shpërndarjen dhe shërbimet pas-shitje të produktit.
- 28 Një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar mban regjistrimet e veta kontabël dhe përgatit e paraqet pasqyrat financiare në të njëjtën mënyrë si dhe njësitë e tjera ekonomike në përputhje me Standartet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.
- 29 Secili sipërmarrës zakonisht kontribon vlera monetare ose burime të tjera në njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar. Këto kontribute përfshihen në regjistrimet kontabël të sipërmarrësit dhe njihen në pasqyrat e tij financiare si një investim në njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar.

Pasqyrat financiare të një sipërmarrësi

Konsolidimi proporcional

- 30 **Një sipërmarrës duhet të njohë interesat e tij në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur konsolidimin proporcional ose metodën alternative të përshkruar në paragrafin 38. Kur përdoret konsolidimi proporcional, do të përdoret një nga dy formate e raportimit të identifikuar më poshtë:**
- 31 Një sipërmarrës njeh interesat e tij në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur një nga dy formatet e raportimit për konsolidimin proporcional pavarësisht nëse ai ka edhe investime në filiale ose nëse i përshkruan pasqyrat e tij financiare si pasqyra financiare të konsoliduara.
- 32 Kur njeh një interes në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar, është e rëndësishme që një sipërmarrës të reflektojë përmbajtjen dhe realitetin ekonomik të marrëveshjes dhe jo formën ose strukturën e veçantë të sipërmarrjes së përbashkët. Në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar, një sipërmarrës ka kontroll mbi pjesën e tij të përfitimeve të ardhme ekonomike nëpërmjet pjesës së tij të aktiveve dhe pasive të sipërmarrjes. Kjo përmbajtje dhe realitet ekonomik reflektohet në pasqyrat financiare të konsoliduara të sipërmarrësit kur sipërmarrësi njeh interesat e veta në aktive, pasive, të ardhura dhe shpenzime të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur njërin prej dy formateve raportuese për konsolidimin proporcional siç përshkruhet në paragrafin 34.
- 33 Zbatimi i konsolidimit proporcional do të thotë që bilanci i sipërmarrësit përfshin pjesën e tij të aktiveve që ai kontrollon bashkarisht dhe pjesën e tij të pasiveve për të cilat ai është bashkarisht përgjegjës. Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve të sipërmarrësit përfshin pjesën e vet të të ardhurave dhe shpenzimeve të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar. Pjesa më e madhe e procedurave të përshtatshme për zbatimin e konsolidimit proporcional janë të ngjashme me procedurat për konsolidimin e investimeve në filiale, të cilat paraqiten në SNK 27.
- 34 Formate të ndryshme raportimi mund të përdoren për të paraqitur konsolidimin proporcional. Sipërmarrësi mund të bashkojë në pasqyrat e veta financiare, rresht pas rreshti pjesën e vet në secilin prej aktiveve, pasiveve, të ardhurave dhe shpenzimeve të një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar me zëra të ngjashëm. Për shembull, ai mund të bëjë një kombinim të pjesës së vet të inventarit të një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar, me inventarin e vet, dhe mund të kombinojë pjesën e vet në aktivet afatgjata materiale të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar me aktivet afatgjata materiale të vetat. Një mënyrë alternative është që sipërmarrësi mund të përfshijë zëra të veçantë në pasqyrat e veta financiare për pjesët e tij të aktiveve, pasiveve,

të ardhurave dhe shpenzimeve të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar. Për shembull, ai mund që të paraqesë pjesën e vet të një aktivi afatshkurtër të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar veçmas, si pjesë e aktiveve të veta afatshkurtra, ai mund të paraqesë pjesën e vet të një aktivi afatgjatë material të njësisë ekonomike të bashkëkontrolluar veçmas, si pjesë e aktiveve të veta afatgjata. Të dyja këto formate raportuese çojnë në një raportim të njëjtë të shumave të fitimit apo të humbjes dhe të çdo klasifikimi të rëndësishëm të aktiveve, pasiveve, të ardhurave dhe shpenzimeve; të dyja formatet janë të pranueshme për qëllimet e këtij Standardi.

- 35 Cilido qoftë formati i përdorur për ta bërë efektive konsolidimin proporcional, është e papërshtatshme të kompensosh ndonjë aktiv ose pasiv nëpërmjet zvogëlimit të pasiveve ose aktiveve të tjera ose kompensimi i ndonjë të ardhure ose shpenzimi nëpërmjet reduktimit të shpenzimeve apo të ardhurave të tjera, përveçse kur ekziston një e drejtë ligjore për kompensim dhe kompensimi përfaqëson një pritshmëri në vlerën e realizimit të një aktivi ose shlyerje të një detyrimi.
- 36 **Një sipërmarrës duhet të mosvazhdojë të përdorë konsolidimin proporcional që prej datës në të cilën ai pushon të ketë kontrolli të përbashkët mbi njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar.**
- 37 Një sipërmarrës ndërpret përdorimin e konsolidimit përpjestimor që prej datës në të cilën ai pushon së patur pjesë në kontrollin e një njësie ekonomike të bashkëkontrolluar. Kjo mund të ndodhë, për shembull, kur sipërmarrësi heq dorë nga interesat e tij, ose kur kufizime të jashtme të vendosura mbi njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar e bëjnë sipërmarrësin që mos ketë më kontroll të përbashkët mbi këtë njësi.

Metoda e kapitalit neto

- 38 **Si një alternativë të metodës së konsolidimit proporcional, përshkruar në paragrafin 30, një sipërmarrës mund të njohë interesin e tij në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur metodën e kapitalit neto.**
- 39 Një sipërmarrës njeh interesat e tij në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur metodën e kapitalit neto pavarësisht nëse ai ka edhe investime në filiale ose nëse ai i përgatit pasqyrat e veta financiare si pasqyra financiare të konsoliduara.
- 40 Disa prej sipërmarrësve i njohin interesat e tyre në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur metodën e kapitalit neto, siç përshkruhet në SNK 28. Përdorimi i kësaj metode mbështetet nga ata që argumentojnë se është e papërshtatshme që të kombinosh zërat e kontrolluar me zërat e kontrolluara bashkarisht, si edhe nga ata që besojnë se sipërmarrësit kanë një influencë të ndjeshme më shumë sesa një kontroll të përbashkët në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar. Ky Standard nuk rekomandon përdorimin e metodës së kapitalit neto sepse konsolidimi proporcional reflekton më mirë përmbajtjen dhe realitetin ekonomik të interesit të një sipërmarrësi në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar, e thënë më qartë, kontrollin mbi pjesën e sipërmarrësit në përfitimet e ardhshme ekonomike. Megjithatë, ky Standard lejon përdorimin e metodës së kapitalit neto, si një trajtim alternativ për njohjen e interesave në njësitë ekonomike të bashkëkontrolluar.
- 41 **Një sipërmarrës nuk duhet të vazhdojë të përdorë metodën e kapitalit neto që prej datës në të cilën ai pushon të ketë kontroll të përbashkët ose influencë të ndjeshme mbi njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar.**

Përrjashtime të metodave të Konsolidimit Proporcional dhe të Kapitalit Neto

- 42 **Interesat në njësitë ekonomike të bashkëkontrolluara të cilat klasifikohen si të mbajtura për shitje në përputhje me SNRF 5 duhet të kontabilizohen në përputhje me këtë SNRF.**
- 43 Kur një interes në njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar i klasifikuar më parë si i mbajtur për shitje, nuk plotëson më kriteret për t'u klasifikuar si i tillë, atëherë ai duhet që të kontabilizohet duke përdorur konsolidimin proporcional ose metodën e kapitalit neto që prej datës së klasifikimit të tij si i mbajtur për shitje. Pasqyrat financiare për periudhat që nga fillimi i klasifikimit si i mbajtur për shitje duhet të rregullohen si rezultat i këtij riklasifikimi.
- 44 [Fshirë]
- 45 **Një sipërmarrës duhet të kontabilizojë interesat e tij në përputhje me IAS 27 që prej datës në të cilën një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar bëhet filial i sipërmarrësit. Prej datës në të cilën një njësi ekonomike e bashkëkontrolluar kthehet në pjesëmarrje të një sipërmarrësi, sipërmarrësi duhet të kontabilizojë interesin e tij në përputhje me SNK 28.**

Pasqyrat financiare individuale të një sipërmarrësi

- 46 **Një interes në një njësi ekonomike të bashkëkontrolluar duhet të kontabilizohet në pasqyrat financiare individuale të sipërmarrësit në përputhje me paragrafët 37 – 42 të SNK 27.**

- 47 Ky Standard nuk përcakton se cilat njësi ekonomike duhet të prodhojnë pasqyra financiare individuale të vlefshme për përdorim publik.

Transaksionet ndërmjet një sipërmarrësi dhe një sipërmarrjeje të përbashkët

- 48 Kur një sipërmarrës kontribon ose shet aktive në një sipërmarrje të përbashkët, njohja e çdo pjese të fitimit apo humbjes nga ky transaksion duhet të reflektojë përmbajtjen e transaksionit. Pavarësisht se aktivet janë mbajtur nga sipërmarrja e përbashkët, dhe duke i dhënë ato sipërmarrësi ka transferuar reziqet dhe përfitimet më të rëndësishme të lidhura me pronësinë, sipërmarrësi duhet të njohë vetëm pjesën e fitimit apo humbjes që i ngarkohet interesave të sipërmarrësve të tjerë.* Sipërmarrësi duhet të njohë shumën e plotë të çdo humbjeje kur kontributi ose shitja japin të dhëna të dukshme të një zvogëlimi në vlerën neto të realizueshme të aktiveve afatshkurtëra apo të një humbjeje nga zhvlerësimi.
- 49 Kur një sipërmarrës blen aktive prej një sipërmarrjeje të përbashkët, sipërmarrësi nuk duhet ta njohë pjesën e tij të fitimeve të sipërmarrjes së përbashkët nga momenti i transaksionit derisa ai të rishesë aktivet te një palë e pavarur. Një sipërmarrës duhet të njohë pjesën e tij të humbjeve që rrjedhin nga këto transaksione në të njëjtën mënyrë si fitimet, me përjashtim të faktit që humbjet duhet të njihen menjëherë kur ato paraqesin një zvogëlim të vlerës neto të realizueshme të aktiveve afatshkurtër ose të një humbjeje nga zhvlerësimi.
- 50 Për të vlerësuar nëse një transaksion ndërmjet një sipërmarrësi dhe një sipërmarrjeje të përbashkët japin të dhëna mbi një zhvlerësim të një aktivi, sipërmarrësi përcakton vlerën e rikuperueshme të aktivit në përputhje me SNK 36 *Zhvlerësimi i Aktiveve*. Në përcaktimin e vlerës në përdorim, sipërmarrësi vlerëson flukset e ardhshme monetare nga aktivi mbi bazën e përdorimit të vazhdueshëm të aktivit dhe të nxjerrjes së mundshme jashtë përdorimit nga sipërmarrja e përbashkët.

Raportimi i interesave në një sipërmarrje të përbashkët në pasqyrat financiare të një investitori

- 51 Një investitor në një sipërmarrje të përbashkët që nuk ushtron bashkëkontroll duhet ta kontabilizojë këtë investim në përputhje me SNK 39 ose, nëqoftëse ai ushtron një influence të ndjeshme mbi këtë sipërmarrje të përbashkët, në përputhje me SNK 28.

Operatorët e sipërmarrjeve të përbashkëta

- 52 Operatorët ose drejtuesit e një sipërmarrjeje të përbashkët duhet të kontabilizojnë çdo tarifë në përputhje me SNK 18 *Të Ardhurat*.
- 53 Një ose më shumë sipërmarrës mundet të veprojnë si operator ose si drejtues të një sipërmarrjeje të përbashkët. Operatorët zakonisht paguhën me një tarifë drejtimi për këto detyra. Tarifat kontabilizohen nga sipërmarrja e përbashkët si një shpenzim.

Dhënia e informacioneve shpjeguese

- 54 Përveç rasteve kur mundësia e një humbje është pak e mundshme, një sipërmarrës duhet të japë informacion shpjegues për shumën totale të pasiveve të kushtëzuara, të renditura më poshtë, veçmas prej shumës së pasiveve të tjera të kushtëzuara:
- (a) çdo pasiv të kushtëzuar që sipërmarrësi ka krijuar në lidhje me interesat e tij në sipërmarrjen e përbashkët dhe pjesën e vet në secilin prej pasiveve të kushtëzuara të krijuara bashkarisht me sipërmarrësit e tjerë;
 - (b) pjesën e vet të pasiveve të kushtëzuara të vetë sipërmarrjeve për të cilat është në mënyrë të kushtëzuar i detyruar; dhe
 - (c) ato pasive të kushtëzuara të cilat krijohen për shkak se sipërmarrësi është në mënyrë të kushtëzuar i detyruar për pasivet e sipërmarrësve të tjerë në një sipërmarrje.

* Shiko gjithashtu KIS-13 *Njësi të bashkëkontrolluara - Kontribute Jomonetare nga Sipërmarrësit*.

- 55 Një sipërmarrës duhet të japë informacion shpjegues për shumën e totale të angazhimeve të mëposhtme në lidhje me interesat e tij në sipërmarrjen e përbashkët, veçmas nga angazhimet e tjera:
- (a) çdo angazhim kapital të sipërmarrësit në lidhje me interesat e tij në sipërmarrjen e përbashkët dhe pjesën e vet në angazhimet kapitale, të cilat janë krijuar bashkarisht me sipërmarrësit e tjerë; dhe
 - (b) pjesën e vet të angazhimit kapital në vetë sipërmarrjen e përbashkët.
- 56 Një sipërmarrës duhet të japë informacione shpjeguese për listën dhe përshkrimin e interesave në sipërmarrjet e përbashkëta të rëndësishme dhe pjesën e interesave në zotërim në njësitë ekonomike të bashkëkontrolluara. Një sipërmarrës që njeh interesat e tij në njësinë ekonomike të bashkëkontrolluar duke përdorur formatin e raportues zë pas zëri për konsolidimin e proporcional ose metodën e kapitalit neto, duhet të japë informacione shpjeguese për shumat totale të secilit prej aktiveve afatshkurtra, aktiveve afatgjata, pasiveve afatshkurtra, pasiveve afatgjata, të ardhurave dhe shpenzimeve që lidhen me interesat e tij në sipërmarrjet e përbashkëta.
- 57 Një sipërmarrës duhet të japë informacione shpjeguese në lidhje me metodën e përdorur prej tij për njohjen e interesave të tij në njësitë ekonomike të bashkëkontrolluara.

Data e hyrjes në fuqi

- 58 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë Standard për periudhat vjetore që fillojnë më datën 1 janar 2005 e në vijim. Inkurajohet zbatimi para kesaj date. Nëse një njësi ekonomike e zbaton këtë Standard për një periudhë që fillon përpara datës 1 janar 2005, ajo duhet të japë informacione shpjeguese për këtë fakt.

Terheqja e SNK 31(rishikuar ne vitin 2000)

- 59 Ky Standard zevendeson SNK 31 *Raportimi Financiar i Interesave ne Sipërmarrjet e Përbashkëta (rishikuar në 2000)*.